

monografio (Sc). Studo, priskribo de unu objekto, speco, persono, regiono.

Monogramo. Desegna kunmetaĵo el la komencaj literoj de nomo.

monoklo Z. Vidvitro por unu okulo.

monolito 𐀓. Laboro farita nur el unu ŝtona bloko : *obeliskoj estas ~oj*.

Monologo. 1 Sceno dum kiu rolulo, estante aŭ sin kredante sola, parolas al si mem. 2 Amuza rakonteto, kiu unu persono recitas en porplezura kunveno.

monomo Δ. Algebra esprimo, kiu entenas nek la signon plus, nek la signon minus.

Monomanio. Speco de frenezeto en kiu la spirito estas tute absorbata de unusola sensanga ideo.

monoplano 𐀓. Aeroplano havanta unu paron da aloj. Vd AEROPLANO, BIPLANO.

Monopolo. 1 Privilegio donanta al iu persono, kompanio aŭ ŝtato ekskluzivan rajton fabriki aŭ vendi ian komercaĵon aŭ plenumi ian servon : *ŝtata ~o pri tabako* ; *havi ~on super la merkato*. (Kp AKAPARO, KARTELO, TRUSTO, KONCESIO, PRIVILEGIO). 2 (f) Ekskluziva posedo : *batali pri la ~o ekspluati la popolon B* ; *vi ne havas la ~on de la kuraĝo*. ~igl. Ĝui ~on pri io : *la trusto ~igas la petrolon* ; *spiri liberan, de neniu ~igitan aeron Z*.

Monoteismo. Religia aŭ filozofia doktrino, kiu asertas ekzistadon de unusola dio, kreinto de la mondo. ~isto. Adepto de monoteismo.

monotona Z. Unutona.

*** Monstro.** 1 Estajo, besto aŭ veg-, kun nenormala formo k strukturo : *la naturo kelkfoje produktas ~ojn*. 2 (f) Estajo, kiu mirigas aŭ timigas pro siaj ekscesaĵ, nenormalaj ecoj : *~o de malbeleco, de krueleco* (Kp FENOMENO). ~a. 1 Prezianta nenormalan formon aŭ strukturon : *~a floro* ; *~ulo Z*. 2 (f) Miriga, timiga aŭ malplaĉega pro siaj nenormalaj ecoj : *~a grandeco, krueleco* ; *~a vorto, frazo, verso* ; *~e granda ĉapo Z* ; *ni esperu, ke la milito ne ripetigos en pli ~a formo*.

*** Monto.** 1 Granda natura amaso da roko k tero, kiu tre altiĝas super la nivelo de la ĉirkaŭanta grundo : *la ondegoj leviĝas*

kiel ~oj Z ; *jen staras la bovoj antaŭ la ~o Z* (f : jen la malfacilaĵo !). 2 (f) Amasego, mullego : *~oj da kadavroj, da rubaĵoj, da paperaĵoj* ; *promesi orajn ~ojn Z* ; *ni ne povas senfine toleri tiun ~on da mizero* ; *inter ĵaro k rakonto staras meze granda ~o Z* (Vd ABISMO). ~aro. Masivo aŭ ĉeno da kunigitaj ~oj formantaj tuton : *la Kaŭkaza, Pirenea ~aro*. ~igl. Altiĝi kvazaŭ ~o : *de via kolera blovo ~iĝis akvo Z*. **Inter ~o, ~pasejo.** Malpli alta trairejo inter du ~oj. ~bastono. Longa bastono kun fera pinto uzata en ~oj por faciligi grimpadon. ~fendo. Interkrutejo.

*** Montri** (tr). 1 Prezenti, elmeti al la rigardo : *~u al ili vian novan veston Z* ; *~i la vojon al iu, bildojn al infano* ; *sin ~i ĉe la fenestro* ; *~i gajan mienon* ; *~i amikan frunton al iu Z* (Kp VIDIGI, MALKAZI). 2 Gvidi per gesto la rigardon de iu al io : *mi ~is al la infano, kie kuŝas ĝia pupo Z* ; *~i al iu iun per la fingro* ; *~i en la direkto al Z* ; *~i la monton, la ĉielon*. 3 Konigi per eksteraj signoj : *la horloĝo ~as la horojn k la kompaso la nordon* ; *malsaĝulo tuj ~as sian koleron Z* ; *~i sian kuraĝon, gojon, amon, surprizon, fierecon, siajn veraĵn sentojn* ; *~i grandan lertecon en diskutado* ; *sin ~i afabla, nesincera* ; *ne ~u vin granda antaŭ la reĝo* ; *la estonto ~os min prava* ; *amikon ~as malfeliĉo Z* ; *la vera ~o, ĉu ni progresas aŭ ne, estas la kreskado aŭ nekreskado de nia nombro Z* (Kp MANIFESTI, EKSTERIGI). 4 Pervorte konigi, aperigi, evidentigi : *la ~ilajn (cititajn) vortojn ni konsilas ellerni Z* ; *~i al iu la minacantan danĝeron k lian devon* ; *li facile ~os, ke li estas prava* ; *mi volis ~i (signifi) ke la tablo estis la celo de la flugado Z* ; *« da » post ia vorto ~as, ke tiu ĉi havas signifon de mezuro Z* ; *~oj k konsiloj estas facilaj Z* (Kp PRUVI, MALVOLVI). ~a. Servanta por ~i : *la ~a fingro B* ; *~a fenestro en butiko* ; *~a (demonstrativa) pronomo* ; *aldonante la vorton ĉi al la vortoj ~aj ni ricevas ~on pli proksiman Z* (Kp APERTI). ~igl. 1 lĝi videbla : *aperas herbo, ~iĝas verdaĵo Z* ; *la luno ~iĝis inter la nuboj*. 2 lĝi evidenta : *baldaŭ ~iĝis malbonaj sekvoj* (Kp SKRIBI, SPIRI). 3 Sin ~i : *vi ~iĝis malforta en lago de mizero Z*. ~iĝema, sin ~ema.